

Durumsal Güdülenme le?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Durumsal Güdülenme le?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20255>

zet

Durumsal Güdülenme le?i (DG), orijinal ad? Situational Motivation Scale (SIMS) olan psikolojik arac?n Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonudur. Bu lek, bireylerin belirli bir görevi veya aktiviteyi gerçekle?tirme s?ras?ndaki anl?k ve durumsal güdülenme düzeylerini ve türlerini de?erlendirmek amac?yla tasarlanm??t?r. le?in Türkçe adaptasyon ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi al??mas?, 2010 y?l?nda Zi?an Kazak etinkalp taraf?ndan gerçekle?tirilm?tir. DG, motivasyon alan?nda kabul gören z Belirleme Kuram? (Self-Determination Theory - SDT) temelinde dört farkl? motivasyon alt boyutunu ölçmektedir: ?sel Güdülenme, zde?imle Düzenleme, D??sal Düzenleme ve Güdülenmeme.

Uyarlama al??mas?, Do?rulamaya Faktör Analizi (DFA) ile model uyumunu detayl?ca incelemi? ve üç farkl? model denemesi sonucunda le?in Türkçe yap?s?n?n geçerli ve güvenilir oldu?unu kan?tlam??t?r. Ölçek, özellikle spor bilimleri ve e?itim psikolojisi alanlar?nda, anl?k motivasyonel süreçleri anlamak için önemli bir araç olarak kullan?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Durumsal Güdülenme le?i, SIMS, Güdülenme, ?sel Güdülenme, D??sal Düzenleme, zde?imle Düzenleme, Güdülenmeme, Psikometri, Uyarlama.

Yazarlar

Zi?an KAZAK ET?NKALP

Amaç

Durumsal Güdülenme le?i'nin temel amac?, bireylerin belirli bir aktiviteye kat?l?m an?nda hissettikleri durumsal güdülenme düzeylerini ve bu güdülenmenin alt?nda yatan mekanizmalar? lmektir. Ölçek, kat?l?mc?lar?n "Bu aktiviteyi neden yap?yorsun?" sorusuna verdikleri yan?tlar?, motivasyonel srekliplik spektrumu boyunca de?erlendirir.

Bu lm, ara?t?rmac?lara ve uygulay?c?lara, bireylerin bir göreve kar?? otonom motivasyon (içsel ve özde?imle düzenleme) veya kontrol edilmi? motivasyon (d??sal düzenleme ve güdülenmeme) hislerinin derecesi hakk?nda h?zli? ve ba?lama özgü bilgi sa?lar.

Yap?

DG'nn teorik yap?s?, motivasyonu otonomi derecesine göre s?n?fland?ran z Belirleme Kuram? (SDT) zerine kurulmu?tur. Ölçek, toplam 16 madde ve dört alt boyuttan olu?maktad?r.

Bu alt boyutlar, motivasyonun farklı formların temsil eder:

çsel Güdülenme: Aktivitenin kendisinden alınan keyif ve tatmin nedeniyle hareket etme.

Özde?imle Düzenleme: Aktiviteyi kişisel de?erler ve hedeflerle uyumlu gördü? için yapma (En otonom d?sal motivasyon türü).

D?sal Düzenleme: D?sal ödüller, baskılar veya cezadan kaçınma gibi kontrol edici faktörler nedeniyle hareket etme.

Güdülenmeme: Aktiviteyi yapma niyeti olmaması, eylem ile sonuç arasındaki ili?kiyi algılayamama durumu.

Geçerlik

Durumsal Güdülenme le?i'nin yapı geçerli?i, Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak  farklı model üzerinden detaylı bir şekilde analiz edilmi?tir. Çalışmanın temel amacı, orijinal dört faktörlü yapıyı nn Türkçe örneklemede de uygunlu?unu tespit etmektir.

Model 1: Ba?langıç Modeli

İlk modelde 16 madde üzerinden analizler yapılmış, ancak çsel Güdülenme alt boyutuna ait IG1 maddesinin faktör yükü (0.28) d?k bulunmuştur. Model uyum indeksleri incelendi?inde, χ^2/sd oranı 5.30 olarak hesaplanmış, bu de?er modelin kabul edilebilir uyum sınırı (5) d??nda kalmıştır. Di?er uyum indeksleri (RMSEA= 0.096, SRMR= 0.094, GFI= 0.88, CFI= 0.85) de kabul edilebilir ölçütlerin gerisinde kalmıştır. Bu durum, IG1 maddesinin modelden karılması ihtiyacı doğurmuştur.

Model 2: Madde karıldıktan Sonraki Model

IG1 maddesi karılarak 15 madde üzerinden yeniden analiz yapılmıştır. İkinci modelde χ^2/sd oranı 4.99 olarak hesaplanmış ve bu de?er, modelin kabul edilebilir uyum de?erine yaklaştı?ını göstermi?tir. Maddelerin parametre de?erleri 0.42 ile 0.81 arasında de?imlidir. Ancak di?er uyum indeksleri (RMSEA= 0.092, SRMR= 0.089, CFI= 0.87) hala iyileştirilmeye ihtiyaç duymuştur. Bu a?amada, Ki-kare de?erinde d?e neden olacak ve kuramsal olarak uygun olan hata kovaryansların ili?kilendirilmesi nerilmi?tir.

Model 3: Hata Kovaryansları Dzeltilmi? Model

Modelde en fazla iyilemeye neden olan ve kuramsal olarak uygun bulunan sekiz adet hata kovaryans tanımlaması (rneğin D-DD, IG2-IG3, DD2-DD4 arasındaki ilişkiler) yapıldıktan sonra nihai model test edilmi?tir. Bu son modelde, χ^2/sd oranı 2.77 olarak bulunmuştur. χ^2 de?erinin serbestlik derecesine oranının 3'ten kk olması, modelin mkemmelenme uyum gösterdi?ini kanıtlamaktadır. Di?er uyum iyili?i indeks de?erleri de yüksek düzeyde kabul edilebilir

sonuçlar vermi?tir: **RMSEA**= 0.061, **SRMR**= 0.064, **GFI**= 0.94, **AGFI**= 0.91, **NFI**= 0.93, **NNFI**= 0.93 ve **CFI**= 0.95. Bu sonuçlar, Durumsal Güdülenme le?i'nin Türkçe versiyonunun geçerli bir yap?ya sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

DG'nn güvenirli?i, dört alt le?e ait i tutarl?lık katsay?lar? (Cronbach Alfa) incelenerek de?erlendirilmi?tir. Elde edilen de?erler, le?in alt boyutlar?n?n tutarl? Ölçümler sa?lad???n? göstermektedir.

Dört alt le?in Cronbach Alfa de?erleri s?ras?yla ?oyledir:

?sel Güdülenme: 0.79

Özde?imle Düzenleme: 0.73

D???sal Düzenleme: 0.77

Güdülenmeme: 0.79

Tüm alt boyutlar için elde edilen güvenirlik katsay?lar?n?n yayg?n kabul gören 0.70 e?ik de?erinin üzerinde olmas?, DG'nn Türkçe versiyonunun güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, orijinal yap?s?na sad?k kal?narak dört faktörlü bir model olarak test edilmi?tir. ?lk Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, ba?lang?ta 16 maddeli modelin zay?f uyum gösterdi?ini ortaya koymu?tur. Ancak, bir maddenin (IG1) ?kar?lmas? ve kuramsal temelli hata kovaryans düzeltmeleri yap?lmas?yla modelin uyumu önemli ölçüde art?r?lm???r.

Nihai faktör yap?s?, 15 maddelik (Model 3) ve dört ayr? faktörden olu?an bir yap?y? desteklemektedir. Bu faktörler, z Belirleme Kuram?'n?n motivasyon sürekli?ini temsil eden ?sel Güdülenme, zde?imle Düzenleme, D???sal Düzenleme ve Güdülenmeme boyutlar?d?r. Faktör yüklerinin istatistiksel olarak anlaml? olmas?, maddelerin ait olduklar? rtk de?i?keni güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi?tir.

lme Arac?

Test Türü: Uyarlama le?i (Orijinal: Situational Motivation Scale - SIMS)

Format: 4 alt boyut ve 16 maddeden olu?maktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ?rencileri ve sporcular gibi geni? bir yeti?kin ve ergen popülasyonunda kullan?labılır.

Ya? Grubu: Ergenlik ve Yeti?kinlik.

Popülasyon Detaylar?: Orijinal uyarlama al??mas?, genellikle akademik al??malarda kullan?lan örneklemeler (rne?in spor bilimleri ?rencileri) zerinde gerçekle?tirilmis?tir.

Test Metodolojisi: Kat?l?mc?lar, belirli bir aktiviteye yönelik motivasyonlar?n? 7'li Likert tipi bir ölçek üzerinde derecelendirirler.

Derecelendirme: 7'li Likert le?i (1= Bütünüyle uygun de?il - 7= Bütünüyle uygun).

Anahtar Kelimeler

Psikolojik lek, Sosyal Bili?sel Kuram, z Belirleme, Faktör Yap?s?, Spor Psikolojisi, Likert Tipi Derecelendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresi: f.zisan.kazak@ege.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Sorumlu Yazar: Zi?an KAZAK ET?NKALP.

?zinler, ücret ve Test Y?I?

Test Y?I? (Uyarlama): 2010

?zinler ve cret: Ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m için genellikle yazardan izin al?nmas? tavsiye edilir. cret bilgisi mevcut de?ildir.

le?in orijinal PDF versiyonu a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [durumsal-gudulenme-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Kazak etinkalp, Z. (2010). Durumsal Güdülenme le?i (Situational Motivation Scale-SIMS)'nin Türkçe versiyonunun psikometrik zellikleri. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 2(2), 86-94.

Durumsal Güdülenme le?i Maddeleri

NEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek, 4 alt boyut ve toplam 16 maddeden olu?maktadır. Her alt boyutu temsil eden örnek maddeler a?a??dad?r:

?sel Güdülenme (4 m) : Bu aktiviteyi yaparken kendimi iyi hissetti?im için.

Özde?imle Düzenleme (4 m) : Bu aktivitenin bana iyi geldi?ini/yarad???n? d?nd?m için.

D??sal Düzenleme (4 m) : Bu aktiviteyi yapmak zorunda oldu?umu hissetti?im için.

Güdülenmeme (4 m) : Bilmiyorum, bu aktivitenin bana ne kazand?rd???n? anlam?yorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM